

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

An Ardteistiméireacht, 2024

Scéim Mharcála

An Pholaitíocht agus an tSochaí

Gnáthleibhéal

Nóta do mhúinteoirí agus do dhaltáí faoi úsáid scéimeanna marcála foilsithe

Níl sé i gceist go mbeidh scéimeanna marcála atá foilsithe ag Coimisiún na Scrúduithe Stáit ina ndoiciméid aonair. Is acmhainn riachtanach iad le haghaidh scrúdaitheoirí a gcuirtear oiliúint orthu maidir le léirmhíniú ceart a fháil agus cur i bhfeidhm ceart na scéime. Is éard atá i gceist leis an oiliúint seo, i measc nithe eile, samplaí marcála obair daltaí agus na marcanna a bhronntar a phlé, chun cur i bhfeidhm ceart na scéime a shoiléiriú. Ina dhiaidh sin déanann na Scrúdaitheoirí Comhairleacha monatóireacht ar obair na gceartaitheoirí chun cur i bhfeidhm comhsheasmhach agus cruinn na scéime marcála a chinntiú. Bíonn an Príomhscrúdaitheoir i bhfeighil an phróisis agus is gnách go mbíonn Príomhscrúdaitheoir Comhairleach ag cuidiú leis. Is é an Príomhscrúdaitheoir an t-údarás deiridh maidir le cé acu ar cuireadh an scéim mharcála i bhfeidhm i gceart ar aon phíosa oibre iarrthóra nó nár cuireadh.

Is dréachtdhoiciméid iad scéimeanna marcála. Cé go n-ullmhaítear dréachtscéim mharcála roimh an scrúdú, ní chuirtear an scéim i gcrích go dtí go gcuireann ceartaitheoirí i bhfeidhm í ar obair iarrthóirí agus go mbailítear an t-aiseolas ó na ceartaitheoirí go léir agus go ndéantar é a mheas maidir leis an réimse iomlán freagraí ó iarrthóirí, maidir le leibhéal iomlán deacrachta an scrúdaithe agus maidir leis an ngá le comhsheasmhacht a chaomhnú ó thaobh caighdeáin de ó bhliain go bliain. Tá an scéim deiridh ar fáil sa doiciméad foilsithe sin, de réir mar a cuireadh i bhfeidhm í ar obair na n-iarrthóirí go léir.

I gcás scéimeanna marcála a chuimsíonn réitigh shamplacha nó freagraí samplacha, is fiú a thabhairt faoi deara nach bhfuil sé i gceist go mbeidh siad uileghabhálach. D'fhéadfadh leaganacha difriúla nó malartacha a bheith inghlactha freisin. Ní mór do scrúdaitheoirí gach freagra a mheas de réir a bhfiúntais, agus moltar dóibh dul i gcomhairle lena Scrúdaitheoirí Comhairleacha i gcás amhrais.

Scéimeanna Marcála sa Todhchaí

Ba chóir go seachnaítear aon tuairimí faoi scéimeanna marcála sa todhchaí más tuairimí bunaithe ar scéimeanna ón am atá thart iad. Cé go bhfuil na bunphrionsabail mheasúnachta mar an gcéanna, d'fhéadfadh sé go mbeadh athrú ar na sonraí a bhaineann le marcáil cineál faoi leith ceiste i bhfianaise fheidhm na ceiste sin sa scrúdú trí chéile in aon bhliain ar leith. Tá an fhreagracht ar an bPríomhscrúdaitheoir in aon bhliain ar leith cinneadh a dhéanamh ar conas is fearr a chinntiú go mbeidh measúnú cóir agus cruinn ar obair iarrthóirí agus chun a chinntiú go mbeidh comhsheasmhacht ann maidir le caighdeán an mheasúnaithe ó bhliain go bliain. Dá réir sin, d'fhéadfadh sé go mbeadh athrú ar ghnéithe den struchtúr, mionsonraí agus cur i bhfeidhm na scéime marcála maidir le scrúdú faoi leith ó bhliain amháin go bliain eile gan fógra.

Agus breithniú á dhéanamh ar an scéim mharcála seo, ba cheart aird a bheith ar an méid seo a leanas:

- Braitheann na mionsonraí a theastaíonn in aon fhreagra ar an gcomhthéacs agus ar an gcaoi a gcuirtear an cheist, agus ar an líon marcanna atá ar fáil don fhreagra ar an scrúdpháipéar.
- Caithfear focail, nathanna cainte nó frásaí a úsáid i gceart i gcomhthéacs agus níor cheart iad a bhréagnú, agus más léir go n-úsáidtear go mícheart iad nó go mbréagnaítear iad, ní féidir na marcanna a thabhairt.
- Mar riail ghinearálta, más ann d'amhras faoi bhailíocht aon fhreagra, ní mór do scrúdaitheoirí dul i gcomhairle lena scrúdaitheoir comhairleach sula mbronntar marcanna.
- Níl na moltaí ná na samplaí srl. a thugtar sa scéim uileghabhálach agus is féidir glacadh le freagraí malartacha bailí eile srl.

An méid a leanas atá i gceist leis an bpróiseas marcála:

- Léitheoireacht agus anailís ar na freagraí go léir
- Leithdháileadh marcanna ar na comhpháirteanna de réir na scéime comhaontaithe.

NÓTAÍ MÍNITHE A ÚSÁIDTEAR DON MHARCÁIL AR LÍNE

CUIREANN IN IÚL AN POINTE INA RAIBH MARCANNNA BRONNTA

NÍL AN T-EOLAS BAILÍ / CUIREANN IN IÚL GO RAIBH AN ROINN SEO FEICTHE AGUS LÉITE AG AN SCRÚDAITHEOIR

LEATHANACH FEICTHE AG AN SCRÚDAITHEOIR

ROINN A – 100 MARC

Ceist 1

Tá 20 cheist ann nach mór d'iarrthóirí 10 gcinn acu a fhreagairt

10 x 10 marc

- (a) **Déan trácht ar an teachtaireacht san íomhá seo ó CÉINAL (UNICEF) i dtaca le cearta leanaí le linn cogaidh.** **10 marc**

Tráchteaireacht an-mhaith	8 - 10M
Tráchteaireacht mhaith	4 - 7M
Tráchteaireacht réasúnta	0 - 3M

- (b) **An bhfuil sé tábhachtach go vótálfadh daoine i dToghcháin an Aontaigh Eorpaigh? Mínigh do fhreagra.** **10 marc**

D'fhéadfaí le freagraí tagairt a dhéanamh do:

- Do dheis labhartha ar thodhchaí an AE
- Tionchar a imirt ar chumhacht agus cinnteoireacht san AE
- Ag cinntiú go ndéantar ionadaíocht do shaoránaigh an AE

Míniú an-mhaith	8 - 10M
Míniú maith	4 - 7M
Míniú réasúnta	0 - 3M

- (c) **Mínigh an difríocht idir leithcheal díreach agus indíreach.** **10 marc**

D'fhéadfaí le freagraí tagairt a dhéanamh do:

- Is éard atá i gceist le hidirdhealú díreach ná nuair a chaitear le duine éigin níos lú ná duine eile ó thaobh aon cheann as na 10 bhforas idirdhealaithe de
- Is éard atá i gceist le hidirdhealú indíreach ná nuair nach bhfuil sé i gceist ag dlí/cleachtas idirdhealú a dhéanamh in aghaidh duine/grúpa, ach bíonn tionchar idirdhealaitheach aige, ina ainneoin sin
- Aon sampla ábhartha

Míniú an-mhaith	8 - 10M
Míniú maith	4 - 7M
Míniú réasúnta	0 - 3M

(d)

(i) Ag féachaint duit ar an meánchíos seachtainiúil, an bhfuil sé tar éis éirí níos costasaí nó níos saoire a bheith i do chónaí i dteach in Éirinn? Mínigh do fhreagra. 4 marc

Míniú an-mhaith	3-4M
Míniú maith	2M
Míniú réasúnta	1M

(ii) Bain conclúid amháin as na sonraí seo maidir le húinéireacht tithe in Éirinn.

3 marc

Conclúid an-mhaith	3M
Conclúid mhaith	2M
Conclúid mheasartha	1M

(iii) An foinse iontaofa sonraí é an daonáireamh? Mínigh do fhreagra.

3 marc

Míniú an-mhaith	3M
Míniú maith	2M
Míniú réasúnta	1M

(e) Mínigh an coincheap oideachais ‘bancáil’ a cheap Freire.

10 marc

D’fhéadfaí le freagraí tagairt a dhéanamh do:

- Eolas á chur amach ag múinteoirí
- Eolas á chur de ghlanmheabhair ag scoláirí gan tuiscint
- Tá an scoláire éighníomhach

Míniú an-mhaith	8 - 10M
Míniú maith	4 - 7M
Míniú réasúnta	0 - 3M

(f) Ag COP 28 i mí na Nollag 2023, rinneadh comhaontú a chuir ‘tús le deireadh’ ré na mbreoslaí iontaise. Déan trácht ar seo i dtaca le forbairt inbhuanaithe.

10 marc

Míniú an-mhaith	8 - 10M
Míniú maith	4 - 7M
Míniú réasúnta	0 - 3M

(g) Mínigh an difríocht idir sonraí cáilíochtúla agus sonraí cainníochtúla.

10 marc

D'fhéadfaí le freagraí tagairt a dhéanamh do:

- Is faoi thuairim agus guthanna/teanga a bhfuil sonraí cáilíochtúla bunaithe
- Is faoi uimhreacha agus staitisticí/sonraí uimhriúla a bhfuil sonraí cáilíochtúla bunaithe

Míniú an-mhaith	8 - 10M
Míniú maith	4 - 7M
Míniú réasúnta	0 - 3M

(h) Cad is brí leis an téarma 'Domhandú'?

10 marc

D'fhéadfaí le freagraí tagairt a dhéanamh do:

- Scaipeadh agus sreabhadh táirgí, earraí, teicneolaíochta, cumarsáide, post, seirbhísí, iompair agus faisnéise airgeadais ar fud teorainneacha agus cultúir náisiúnta.
- Cur síos ar shampla ábhartha

Míniú an-mhaith	8 - 10M
Míniú maith	4 - 7M
Míniú réasúnta	0 - 3M

(i) Déan cur síos ar shampla amháin sa tsochaí nuair is gá cearta an duine aonair a chur i leataobh chun cearta thromlach na ndaoine a chosaint.

10 marc

Ní mór d'fhreagraí tagairt a dhéanamh do:

- An chothromaíocht idir saoirse aonair agus comh-shábháilteacht
- Cur síos ar shampla ábhartha

Cur síos an-mhaith	8 - 10M
Cur síos maith	4 - 7M
Cur síos réasúnta	0 - 3M

(j) An bhfuil sé tábhachtach le dlíthe in aghaidh na fuathchainte ar líne a bheith ann?

10 marc

Míniú an-mhaith	8 - 10M
Míniú maith	4 - 7M
Míniú réasúnta	0 - 3M

(k) Mínigh a bhfuil i gceist le tír a bheith 'tearcfhorbartha'.

10 marc

D'fhéadfaí le freagraí tagairt a dhéanamh do:

- Is minic a bhíonn easpa bonneagair shuntasaigh, rochtain teoranta ar oideachas agus cúram sláinte, agus caighdeán maireachtála níos ísle ag tíortha tearcfhorbartha
- Táscairí tearcfhorbartha m.sh. rátaí beireatais arda, ráta báis naíonán ard, ionchas saoil íseal
- Cur síos ar shampla ábhartha

Míniú an-mhaith	8 - 10M
Míniú maith	4 - 7M
Míniú réasúnta	0 - 3M

(l) Mínigh ról an Taoisigh in Éirinn.

10 marc

D'fhéadfaí le freagraí tagairt a dhéanamh do:

- Ceann an rialtais
- Ranna a leagan ar Airí
- An tArd-Aighne a Ainmniú
- An t-uachtarán a choinneáil ar an eolas faoi pholasaí baile agus idirnáisiúnta

Míniú an-mhaith	8 - 10M
Míniú maith	4 - 7M
Míniú réasúnta	0 - 3M

(m) Déan cur síos ar bhealach amháin a gcruthaítear féiniúlacht Éireannach ar oileán na hÉireann.

10 marc

D'fhéadfaí le freagraí tagairt a dhéanamh do:

- Teanga na Gaeilge
- Spórt
- Oideachas
- Cur síos ar shampla ábhartha

Cur síos an-mhaith	8 - 10M
Cur síos maith	4 - 7M
Cur síos réasúnta	0 - 3M

(n) Déan cur síos ar bhealach amháin a bhféadfadh aicme shóisialta tionchar a imirt ar an saol a chaitheann daoine óga in Éirinn sa lá atá inniu ann.

10 marc

Cur síos an-mhaith	8 - 10M
Cur síos maith	4 - 7M
Cur síos réasúnta	0 - 3M

(o) Cad é teachtaireacht na híomhá seo i gcomhthéacs na forbartha inbhuanaithe? 10 marc

Míniú an-mhaith	8 - 10M
Míniú maith	4 - 7M
Míniú réasúnta	0 - 3M

(p) Mínigh an ról atá ag an gCoinbhinsiún Eorpach um Chearta an Duine (ECHR). 10 marc

D'fhéadfaí le freagraí tagairt a dhéanamh do:

- Cosnaíonn sé cearta daonna agus saoirsí bunúsacha
- Socraíonn sé caighdeáin AD ar féidir le daoine dul chuig an gCúirt Eorpach um Chearta an Duine ina leith más mian leo an méid atá aitheanta mar shárú/mhí-úsáid a cheistiú
- Socraíonn sé caighdeáin dlíthiúla a gcaithfear cloí leo sa reachtaíocht

Freagra an-mhaith	8 - 10M
Freagra maith	4 - 7M
Freagra réasúnta	0 - 3M

(q) Déan cur síos achomair ar an teachtaireacht pholaitiúil sa chartún seo i dtaca leis na meáin. 10 marc

Freagra an-mhaith	8-10M
Freagra maith	4-7M
Freagra réasúnta	0 - 3M

(r) Mínigh an téarma 'patrarcacht' agus tabhair sampla de sa tsochaí sa lá atá inniu ann. 10 marc

D'fhéadfaí le freagraí tagairt a dhéanamh do: patrarcacht phoiblí nó phríobháideach, 6 struchtúr Walby na patrarcachta srl.

Míniú an-mhaith	8 - 10M
Míniú maith	4 - 7M
Míniú réasúnta	0 - 3M

(s) De réir liosta bliantúil Chónaidhm Idirnáisiúnta na nIriseoirí de na hiriseoirí a maraíodh, 120 iriseoir a maraíodh in 2023. Cén chonclúid is féidir leat a bhaint as an staitistic sin?

10 marc

D'fhéadfaí le freagraí tagairt a dhéanamh do: na contúirtí a bhaineann le bheith ag obair mar iriseoir, nuacht a thuairisciú i limistéir na coimhlinte, na meáin a chur faoi chois srl.

Freagra an-mhaith	8 - 10M
Freagra maith	4 - 7M
Freagra réasúnta	0 - 3M

(t) Déan trácht ar an teachtaireacht sa chartún seo i dtaca le dáileadh an rachmais.

10 mharc

Tráchteaireacht an-mhaith	8 - 10M
Tráchteaireacht mhaith	4 - 7M
Tráchteaireacht réasúnta	0 - 3M

ROINN B – 150 MARC

Ceist 2

50 marc

(a) De réir Dhoiciméad A, cad air a mbíonn Cumann Naomh Uinseann de Pól ag díriú?

5 mharc

Díríonn Cumann Naomh Uinseann de Pól ar chur chuige praiticiúil chun dul i ngleic leis an mbochtaineacht, agus an tionchar a bhíonn aici ar dhaoine aonair agus ar theaghlaigh a laghdú tríd an obair duine le duine

(b) Ainmnigh ceithre bhealach a gcuireann Cumann Naomh Uinseann de Pól cúnamh ar fáil dóibh siúd a bhfuil sé ag teastáil uathu.

20 marc

(4 x 5 mharc)

- Aire a thabhairt do dhaoine gan dídean
- Tithíocht shóisialta a chur ar fáil
- Tithe saoire a oibriú
- Gníomhaíochtaí tacaíochta sóisialta

(c) De réir Dhoiciméad B, cad é príomhaidhm Barnardos?

5 mharc

Na páistí is leochailí sa tsochaí a chabhrú barr a gcumais a bhaint amach beag beann ar chúinsí teaghlaigh, ar inscne, ar chine nó ar mhíchumas

(d) Agus tagairt agat do Dhoiciméad B, cad faoi a bhfuil Barnardos buartha?

10 marc

Tá níos mó páistí in Éirinn buailte ag an mbochtaineacht mar gheall ar an méadú ar chostais mhaireachtála agus go bhfuil tionchar diúltach á imirt ar a gcuid sláinte, folláine agus forbartha

(e) Agus an t-eolas sa dá dhoiciméad á úsáid agat, cén chonclúid a bhainfeá as an eolas sin maidir le géarchéim na gcostas maireachtála in Éirinn?

10 marc

Míniú an-mhaith a dhéanann tagairt don dá dhoiciméad	8 - 10M
Míniú maith	4 - 7M
Míniú réasúnta	0 - 3M

Ceist 3

50 marc

(a) Déan trácht ar chur i láthair na sonraí i nDoiciméad A.

5 mharc

- Íomhánna éifeachtacha agus úsáid dathanna
- Éasca a léamh/éasca a thuiscint
- Bosca ildaite/simplí le figiúirí

Tráchttaireacht an-mhaith	4 - 5M
Tráchttaireacht mhaith	2 - 3M
Tráchttaireacht réasúnta	0 - 1M

(b) Cén chaoi ar bailíodh na sonraí i nDoiciméad B?

5 mharc

- Suirbhé atá ionadaíoch go náisiúnta
- Agallaimh duine ar dhuine le tuismitheoirí a fhaigheann tacaíocht ó Barnardos faoi láthair

Míniú an-mhaith	4 - 5M
Míniú maith	2 - 3M
Míniú réasúnta	0 - 1M

(c) Roghnaigh píosa tábhachtach amháin sonraí as Doiciméad B agus déan cur síos ar an mbealach a bhfuil nasc idir é agus eolas a thugtar i nDoiciméad A.

10 marc

Cur síos an-mhaith ar phíosa amháin de shonraí	8 - 10M
Cur síos maith ar phíosa amháin de shonraí	4 - 7M
Cur síos réasúnta ar phíosa amháin de shonraí	0 - 3M

(d) Déan trácht ar na réimsí éagsúla cúnaimh a bhí i gceist leis na hiarratais a ndearna Cumann Naomh Uinseann de Pól freastal orthu in 2022.

15 mharc

Tráchttaireacht an-mhaith	11 - 15M
Tráchttaireacht mhaith	6 - 10M
Tráchttaireacht réasúnta	0 - 5M

(e) Cad is féidir leat a fhoghlaim ón bhfianaise i nDoiciméad A faoi fhíor-eispéireas daoine atá buailte ag an mbochtaineacht?

15 mharc

Míniú an-mhaith	11 - 15M
Míniú maith	6 - 10M
Míniú réasúnta	0 - 5M

Ceist 4

50 marc

- (a) Déan trácht ar na trí réimse is mó, de réir shonraí an tsuirbhé i nDoiciméad B, inar ghá do thuismitheoirí agus a gcuid páistí déanamh gan nó gearradh siar mar gheall ar an gcostas maireachtála. 10 marc

D'fhéadfaí le freagraí tagairt a dhéanamh do thábhacht an teasa, éadaí agus gníomhaíochtaí sóisialta i saolta thuismitheoirí agus leanaí leochaileacha.

Tráchteaireacht an-mhaith	8 - 10M
Tráchteaireacht mhaith	4 - 7M
Tráchteaireacht réasúnta	0 - 3M

- (b) An bhfuil sé tábhachtach guthanna na ndaoine féin atá buailte ag an mbochtaineacht a chur san áireamh, mar a fheictear i nDoiciméad A? 10 marc

D'fhéadfaí le freagraí tagairt a dhéanamh do mheas a bheith ann ar dhaoine atá buailte ag an mbochtaineacht agus a gceart ar dhínit an duine agus meas a dhearbhu, saineolas sa saol mar atá agus taithí praiticiúla a fháil, daoine aonair a chumasú srl.

Freagra an-mhaith	8 - 10M
Freagra maith	4 - 7M
Freagra réasúnta	0 - 3M

- (c) Déan cur síos ar thionscadal saoránachta a d'fhéadfá a dhéanamh bunaithe ar imeacht a eagrú chun cur le feasacht daoine ar cheann de na fadhbanna a léiríodh i nDoiciméad A nó B. 15 mharc

Cur síos an-mhaith	11 - 15M
Cur síos maith	6 - 10M
Cur síos réasúnta	0 - 5M

- (d) Tar éis duit anailís a dhéanamh ar an bhfianaise i gceachtar den dá dhoiciméad, cad iad na moltaí a dhéanfa do rialtas na hÉireann maidir polasaithe a bhaineann le cuid de na fadhbanna a luadh? 15 mharc

Freagra an-mhaith	11 - 15M
Freagra maith	6 - 10M
Freagra réasúnta	0 - 5M

Roinn C – 150 marc

Aiste dhioscúrsach a mharcáil:

- 1.** Léigh an aiste go léir gan aon mharcanna a bhronnadh.
- 2.** Marcáil an aiste ag baint úsáid as an gcritéir marcála agus cur na marcanna le chéile.
- 3.** Déan athbhreithniú ar an marc iomlán a bhronntar ag baint úsáid as na tuairiscíní banda gráid.
- 4.** Chun an t-athbhreithniú mairc iomláin a chur i gcrích arís ag baint úsáid as an gcritéir.

AISTE DIOSCÚRSACH

	An mhaith	Maith	Réasúnta	Lag
Réamhrá (I)	Tugtar go díreach faoin gceist agus cuirtear í i gcomhthéacs.	Tugtar faoin gceist go réasúnta ach le beagán comhthéacsaithe.	Tugtar faoin gceist go neamhshoiléir gan comhthéacsú ar bith.	Ní thuigtear an cheist go pointe nó amach is amach.
10 marc	9 - 10	7 - 8	4 - 6	0 - 3
Eolas (K)	Aiste loighciúil an-mhaith bunaithe ar eolas agus tuiscint chuimsitheach ar an gceist. Níl earráidí suntasacha ar bith nó aon rud fágtha ar lár.	Aiste réasúnta bunaithe ar bhuneolas ach is beag an tuiscint ar an gceist. Beagán earráidí agus rudaí fágtha ar lár ann.	Aiste mhearaithe bunaithe ar leath-thuiscint den cheist. Tá earráidí suntasacha agus cuid mhór rudaí fágtha ar lár.	Léiríonn aiste lag beagán eolais nó gan eolas ar bith ar an gceist. D'fhéadfaí leis an eolas a bheith mícheart nó frithráiteach.
10 marc	9 - 10	7 - 8	4 - 6	0 - 3
Fianaise (E)	Aithnítear agus ceistítear réimse leathan fianaise atá ábhartha, údarásach agus inchreidte.	Aithnítear agus ceistítear réimse maith fianaise le spleáchas foriomlán ar shonraí gan chruthú.	Is beag an fhianaise atá curtha ar fáil agus é róshimplí nó mearaithe agus leath-bhainteach don ábhar.	Níl ach beagán fianaise nó gan fianaise ar bith curtha ar fáil, ní bhaineann an fhianaise don cheist.
10 marc	9 - 10	7 - 8	4 - 6	0 - 3
Anailís & Sintéis (A)	Argóint an-mhaith bunaithe ar anailís chriticiúil agus grinn ar an bhfianaise.	Argóint mhaith bunaithe ar anailís bhunúsach den fhianaise.	Tá locht san argóint le fianaise theoranta ar an anailís agus meastóireacht. Anailís fhánach le míchruinneas suntasacha.	Tá an argóint curtha le chéile go dona mearaithe nó míloighciúil. Tá an anailís lag.
5 mharc	5	4	3	0 - 2
Meastóireacht (V)	Comhtháthú an-mhaith ar thuairimí agus dearcthaí comparáideacha / malartacha. Conclúidí neamhspleácha an-mhaith cruthaithe & a seasamh féin comhfhadaithe.	Comhtháthú maith ar thuairimí agus dearcthaí comparáideacha / malartacha ar an argóint. Conclúidí neamhspleácha maithe cruthaithe & a seasamh féin comhfhadaithe.	Comparáideach teoranta / tuairimí agus dearcthaí malartacha. Conclúidí teoranta neamhspleácha & ar an údar dá seasamh féin.	Gan tuairimí agus dearcthaí comparáideacha ar bith. Gan conclúidí neamhspleácha nó údar dá seasamh féin ar bith.
5 mharc	5	4	3	0 - 2
Comhtháthú (C)	Tá an t-eagrúchán agus bainistíocht ar thuairimí agus dearcadh an-mhaith. Béim agus soiléire an-mhaith ar fud. Struchtúr an-mhaith.	Tá an t-eagrúchán agus bainistíocht ar smaointe bunúsach. Struchtúr réasúnta	Eagrúchán agus bainistíocht theoranta ar smaointe agus iad mearaithe. Struchtúr lag.	Tá easpa struchtúir, eagrúcháin, comhleanúnachais, béime, comhthéacs agus soiléire san aiste.

10 marc	9 - 10	7 - 8	4 - 6	0 - 3
---------	--------	-------	-------	-------

BANDAÍ GRÁID NA hAISTE

O1 45 - 50 Marc	O2 44 - 40 Marc	O3 35 - 39 Marc	O4 30 - 34 Marc	O5 25 - 29 Marc	O6 20 - 24 Marc	O7 15 - 19 Marc	O8 0 - 14 Mharc
Tá an freagra ciallmhar; struchtúr maith ann agus tugann an fhianaise éagsúla, ábhartha agus cruinn tacaíocht do ag baint úsáid as fianaise chomparáideach. Tá eolas cuimsitheach ar riachtanais an taisc shoiléir chomh maith le tuiscint agus smaointeoireacht neamhspleách. Rannpháirtíocht dhomhain leis an ábhar. Tá na breithiúnais agus conclúidí a thugtar comhfhadaithe go cuimsitheach. Léiríonn an freagra seo eolas mionsonraithe, fianaise ar rannpháirtíocht	Díríonn an freagra go soiléir ar an gceist a gcuirtear. Tá struchtúr an-mhaith ag na hargóintí agus iad tacaithé comhaontaithe ag fianaise ábhartha, cruinn agus éagsúla. Tá na pointí eagraithe go fíormhaith agus tá argóint chiallmhar curtha i láthair le dearchthaí comparáideacha. Tá rannpháirtíocht an-mhaith leis an ábhar. Breithiúnais agus conclúidí neamhspleácha curtha ar fáil agus le húdar réasúnta.	Díríonn an freagra go soiléir ar an gceist a gcuirtear. Tuigtear go breá le héilimh na ceiste. Tugtar tacaíocht mhaith do phointí le fianaise chruinn agus ábhartha go hiondúil. Tá na pointí eagraithe go maith agus tá argóint chiallmhar curtha. Tá fianaise de rannpháirtíocht leis an ábhar agus tá údar réasúnta ag na breithiúnais agus conclúidí atá curtha ar fáil.	Léiríonn an freagra roinnt tuisceana ar éilimh na ceiste. Tá na pointí a dhéantar ábhartha agus tacaithé le roinnt tagairtí bailí agus léaráid. D'fhéadfaí áfach, go bhfuil na pointí fágtha ina n-aonair agus níl siad comhtháite ina iomláine isteach in argóint chomhaontaithe. Tá roinnt breithiúnas agus conclúidí neamhspleácha curtha ar fáil le beagán údair.	Léiríonn an freagra go dtuigtear an cheist. Eolas teoranta ar an gceist agus déanann na freagraí pointí éiginnte agus is beag an fhianaise a úsáidtear atá bailí agus oiriúnach. Áfach, is beag na pointí seo agus ní dhéantar forbairt ar an bhfianaise go hargóint láidir agus comhaontuithe. Rannpháirtíocht teoranta leis an ábhar agus bíonn easpa conclúidí atá comhaontuithe agus neamhspleách sna freagraí dá bharr.	Léiríonn na freagraí go dtuigtear an cheist – go pointe áirithe ar a laghad. Tá easpa béime soiléire sa fhreagra agus tá nós aige imeacht ón bpointe nó ó phointe go pointe. Tógann an achoimre agus athrá áit an phlé go minic. Eolas teoranta ar an gceist le fíorbheagán fianaise chun tacaíocht a thabhairt do na pointí atá déanta. Is fíorbheag an rannpháirtíocht leis an ábhar. Tá na breithiúnais agus conclúidí a chuirtear ar fáil neamhchinnte le fíorbheagán údair. D'fhéadfaí athléamh a bheith riachtanach	Léiríonn an freagra go dtuigtear na ceisteanna go pointe áirithe agus go bhfuil béim dhona ar an bhfreagra. Léiríonn an freagra go d'fhéadfaí cúpla pointe bailí a gcuirtear in iúl ach níl nasc eatarthu d'aon ghnó chun argóint a dhéanamh agus nach bhfuil fianaise ar bith ann chun tacaíocht a thabhairt do na freagraí atá déanta. Níl fianaise ar bith ann de rannpháirtíocht leis an ábhar. Ní dhearna an t-iarrthóir breithiúnas, níor chruthaigh siad conclúidí neamhspleácha nó níor chuir siad údar ar fáil ar a dtuairim nó seasamh féin.	Léiríonn an freagra go dtuigtear an cheist go dona nó ní thuigfean an cheist in aon chór. Freagra an-dona nach gcuirtear, ar an gcuid is fearr de, ach píosaí scríobtha d'eolas le beagán nó gan pointí ábhartha ar bith. Ní chuirtear argóintí nó fianaise ar bith ar fáil chun tacaíocht a thabhairt ar éilimh ar bith atá déanta. Tá an freagra an-dona agus tá easpa béime agus tá an léitheoir mearaithe. D'fhéadfaí le cúpla pointe a bheith míchruinn amach is amach nó neamhábhhartha leis an gceist.

chriticiúil, léargas domhain, béim ghéar, argóint chumasach agus tá fianaise agus foinsí ag tabhairt tacaíocht do.					chun an chiall a thuiscint.		
--	--	--	--	--	-----------------------------	--	--

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

Marcanna Breise as ucht freagairt trí Ghaeilge

Léiríonn an tábla thíos an méid marcanna breise ba chóir a bhronnadh ar iarrthóirí a ghnóthaíonn níos mó ná 75% d'iomlán na marcanna.

N.B. Ba chóir marcanna de réir an ghnáthráta a bhronnadh ar iarrthóirí nach ghnóthaíonn níos mó ná 75% d'iomlán na marcanna don scrúdú. Ba chóir freisin an marc bónaís sin a **shlánú síos**.

Tábla 400 @ 10%

Bain úsáid as an tábla seo i gcás na n-ábhar a bhfuil 400 marc san iomlán ag gabháil leo agus inarb é 10% gnáthráta an bhónais.

Bain úsáid as an ngnáthráta i gcás 300 marc agus faoina bhun sin. Os cionn an mharc sin, féach an tábla thíos.

Bunmharc	Marc Bónais
301 - 303	29
304 - 306	28
307 - 310	27
311 - 313	26
314 - 316	25
317 - 320	24
321 - 323	23
324 - 326	22
327 - 330	21
331 - 333	20
334 - 336	19
337 - 340	18
341 - 343	17
344 - 346	16
347 - 350	15

Bunmharc	Marc Bónais
351 - 353	14
354 - 356	13
357 - 360	12
361 - 363	11
364 - 366	10
367 - 370	9
371 - 373	8
374 - 376	7
377 - 380	6
381 - 383	5
384 - 386	4
387 - 390	3
391 - 393	2
394 - 396	1
397 - 400	0

TUAIRISC TIONSCADAIL SAORÁNACHTA

Réasúnaíocht agus taighde

- Mínigh an chúis leis an ngníomh atá roghnaithe agat a dhéanamh.
- Tabhair cuntas soiléir ar aidhmeanna an tionscadail saoránachta, na modhanna roghnaithe chun na haidhmeanna seo agus an plean gnímh a bhaint amach. Sa chás go bhfuil tionscadal grúpa ar bun, aithnítear aidhmeanna an dá ghrúpa don tionscadal agus na haidhmeanna a bhí agat mar dhuine chun do ról a chomhlíonadh.
- Achoimre a thabhairt ar an taighde a dhéantar lena n-áirítear na príomhthorthaí taighde (sonraí) a chur an gníomh ar an eolas. Déan trácht ar na foinsí eolais a bhaintear úsáid as chun an ngníomh a chur ar an eolas ar rudaí ar nós ábhair gréasánbhunaithe, litríocht, agallaimh, agus foinsí eile.
- Déan cinnte go gcuireann tú tagairtí iomlána sa roinn *Tagairtí agus Leabharliosta* ag deireadh na tuairisce.

An tionscadal saoránacht a chur i bhfeidhm

- Achoimre ar na gníomhartha a rinneadh leis an tionscadal a dhéanamh a chur ar fáil. Sa chás go bhfuil tionscadal grúpa i gceist, déan idirdhealú idir gníomhartha an ghrúpa agus do ghníomhartha aonair ag baint úsáid as “muid” nó “mise” de réir mar is cuí.
- Déan anailís ar ghnéithe éagsúla an phlean gnímh, lena n-áirítear dúshláin ar bith a casadh air agus conas a chuathas i ngleic leis na dúshláin seo
- Déan cur síos ar thorthaí an tionscadail.

Machnamh a dhéanamh ar na scileanna a fuarthas agus na scileanna a forbraíodh

- Machnamh a dhéanamh go géar ar an léargas pearsanta agus an t-eolas a d’fhoghlaim tú faoin ábhar seo ó thosaigh tú an tionscadal.
- Aithnítear agus déantar cur síos ar na scileanna a chuir tú forbairt orthu trí d’obair ar an tionscadal seo le tagairt áirithe a dhéanamh ar d’obair le daoine eile agus a bheith éifeachtach go pearsanta.
- Míniú go gonta an ról a bhíonn ag machnamh, aiseolas ó dhaoine eile, agus an fhoghlaim ón gcúrsa ort agus an tionscadal le déanamh agat.

TIONSCADAL SAORÁNACHTA – ROINN A

Réasúnaíocht agus Taighde

35 marc

Míniú ar an réasúnaíocht

An-Mhaith	6 - 7M	7 marc
Maith	3 - 5M	
Réasúnta	0 - 2M	

Aidhmeanna an tionscadail le plean gnímh a leagann na modhanna amach atá ag teastáil chun na haidhmeanna seo a bhaint amach

An-Mhaith	9 - 12M	12 mharc
Maith	5 - 8M	
Réasúnta	0 - 4M	

Achoimre ar an méid a aimsiú agus na foinsí

An-Mhaith	9 - 12M	12 mharc
Maith	5 - 8M	
Réasúnta	0 - 4M	

Tagairtí agus Leabharliosta - Cúl an leabhráin a sheiceáil

4 mharc

TIONSCADAL SAORÁNACHTA - ROINN B

An tionscadal saoránacht a chur i bhfeidhm
45 marc

Achoimre ar na gníomhaíochtaí a rinneadh (Muid / Mé féin)

An-Mhaith	11 - 15M	15 mharc
Maith	6 - 10M	
Réasúnta	0 - 5M	

Anailís chriticiúil ar an bplean gnímh

An-mhaith	11 - 15M	15 mharc
Maith	6 - 10M	
Réasúnta	0 - 5M	

Torthaí

An-mhaith	11 - 15M	15 mharc
Maith	6 - 10M	
Réasúnta	0 - 5M	

TIONSCADAL SAORÁNACHTA - ROINN C

Eolas agus léargas na ceiste

An-Mhaith	5 - 6M	6 mharc
Maith	3 - 4M	
Réasúnta	0 - 2M	

Scileanna

An-Mhaith	5 - 6M	6 mharc
Maith	3 - 4M	
Réasúnta	0 - 2M	

Frithchaitheamh

An-Mhaith	4M	4 mharc
Maith	3M	
Réasúnta	0 - 2M	

Aiseolas agus foghlaim

An-Mhaith	4M	4 mharc
Maith	3M	
Réasúnta	0 - 2M	

Leathanach Bán

